

۸ ئادارى... ناسناما ژنان

ئامينا زكى

سكرتيرين ريكخراوين ئافرهتین جیهانی ب سەروكاتیا خانم (كلان تسیتکن) دامەزراند و رۆژنامەیک ب ئافئ (گلاپخایت) ئانکو یەكسانی کو ئورگانی کونگرەى بوو دامەزراند، و ل دوماهیا کونگرەى بەپاننامەیک دەرکر کو تیدا داخوازا خەباتی ژبو یەكسانیا مافین ژن وزەلامان د هەلبژارتنان دا کربوون، تیدا (۱۱) ئەندام دژ و (۴۷) لایەنگر بوون.

کار گەهشتە هندی کو دوماهیا سالا (۱۹۰۸) دەستەیک ژ ژننن خوینگەرم، پەرلەمانی لەندەن گرت و هەر ئیک ژ وان خوە ب زنجیران ب کورسیین پەرلەمانی قفل دا کو پۆلیس و ئاسنگەر بۆ ماوی (۴) سەعتان پینەمان.

هەر ددریژاها خەباتا خوە یا بی وەستیان دا، ژن شیان کونگرەى دووی ل سالا (۱۹۱۰) ل کونپهاگن بەستن کو نوینەرین (۱۷) وەلاتان تیدا پشکداربوون، ئیک ژبیریارین وی کونگرەى کو ل سەرشنبارا خانم کلاریی بوو، (۸) ئاداری بیستە رۆژا جیهانی ژنان. ژلایەکی دپتر فە خوەسوتاندنا (۱۰۰) ژننن خەباتکەر و خوینگەرم سەرنجا زۆر وەلاتان بۆ لایی خوە راکیشا. بی گومان خەبات و تیکوشین و قوربانیدانا وان ژنان سەلماند، کو ب هیچ شینوہەکی ئامادەنین دەست ژ خەباتا خوە بەردەن، ئەفە دەمەکی دایە کو ل هەمی جیهانی فی رۆژی ساخ دکەن و ب کۆمەلە بزاف و چالاکیان گیانی وان ژننن خوە راگر ئەوین بۆ نازادیا مروفاہتیی خەبتین شاددکەن، ئانکو (۸) ئاداری رۆژەکا رەمزە ژبو هەفبەستن و ئیکگرتنی و شکاندنا بی دەنگیی. هەر شکومەند و پایەداربیت خەباتا ژنان بۆ پاراستنا مروفاہتی و یەكسانیا کۆمەلایەتی.

ل دوماهیا سەدین ئافەراستی، دگەل دەستییکا پەیوەندیین سەرمایەداری و زۆر بوونا داخوازین ژمانی، ژنان دگەلەك بواران دا خوە ئامادەکرن و ژمانا وان دئی قووناغی دا هاتە گوهارتن، ب تایبەت پشتی شورەشا پیشەسازی، کو وەل دەزگەهین ئابوری کر ژنان ببنە دناؤ ریزین کاری دا، هەرچەندە ئەفە ئەئالوگورکنا نازادی و سەربەستی بوو، بۆ ساوہکی درێژگەلەك نەریتین قووناغا دەرەبەگی سەبارەت ژنان هەرەك خوە مان. ب تایبەت ژنالیی کرئ و موچەیا هەیفانە و دیسان ژلایی مافین کۆمەلایەتی و روناکبیری، ئەفە ژبلی کو ئەرکین خیزانی هەرەك خوە ل سەرملی ژنان مان، ژبەر هندی هەبە کو گەلەك نغیسەر دپژن:

ژن ئیکەم قوربانییا شورەشا پیشەسازی بوو. ب تایبەتی کیمی یا دەرنامەدا رۆژانەیا وان وەل ریفەبەرین کارگەهان کر، کو حەژیکرنا وان بۆ کار و دامەزراندنا ژنان پتر بیت و ئەفە بۆ هاندەر ژبو دوہەرەکی بی دنافەرا ژن و زەلامان دا، هەرەها زەلام نەهیلین ژن ژ دەرڤە کاربکەن و کاری ئافە مائی ب تنی ب ستویی وی فە گری دا. ئەفە ژ بلی مافین ئەبوونا خواندنی و خوە هەلبژارتن و مافین یەكسانی د هەلبژارتنان دا. ئەگەر بزافین ژنان تا وی دەمی تاکانە بوون، ئی دی بینین بۆ ئیکەمین جار دەمی شەری سەربخویا گە ئی ئەمریکی دا (۱۷۷۵-۱۷۸۳) ژنان دەنگی خوە بەرزکر و داخوازین مافین یەكسانی د هەلبژارتنان دا کرن، ب تایبەت پشتی مل ب ملی زەلامان کەفتنە خەباتا سیاسی و بۆ نازادیا نیشتمانی خەبتین.

شورەشا سەزنا ئەوروپا سالی (۱۸۴۸-۱۸۴۹) هەندەك گەشەپیدان دا کاری ژنان. ئی مەزنترین پینگافا ژنان ئەو بوو گریدانا ئیکەم کونگرا جیهانی ژنن سوشیالیست ل ئەلمانیا سالا (۱۹۰۷)، کو دەستەیک ژ